22/10/2022

Παρουσίαση του Τόμου «Αγία Σοφία» στη Θεσσαλονίκη

/ Αγία Σοφία

«Αν ήταν σε μια μόνον πόλη που θα έπρεπε να παρουσιάσουμε τον Τόμο για τις Αγίες Σοφίες, και εφόσον αυτό δεν είναι δυνατόν να γίνει στην Κωνσταντινούπολη, στην πρώην Βασιλεύουσα, τότε αυτή αυτοδικαίως θα ήταν η Θεσσαλονίκη, η αιώνια συμβασιλεύουσα. Η πόλη με το πλέον βυζαντινό πνεύμα στον σύγχρονο κόσμο, όπως αποδεικνύουν όχι μόνον τα περίλαμπρα μνημεία της από τις ένδοξες εκείνες ημέρες της Ανατολικής Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας, αλλά και η πνευματική της ζωή, το έργο των σύγχρονων συγγραφέων και ποιητών της, η αδιάλειπτη σχέση της με το Περιβόλι της Παναγίας, όπως και η ασίγαστη αίγλη της σε όλη την ορθόδοξη βαλκανική και ευρύτερη ενδοχώρα»

Τα τόνισε ο **Γενικός Γραμματέας της Διακοινοβουλευτικής Συνέλευσης Ορθοδοξίας, Μέλος της Βουλής των Ελλήνων, δρ Μάξιμος Χαρακόπουλος**, κατά την παρουσίαση του **Τόμου** «ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ: Οι Ναοί της του Θεού Σοφίας ανά τον κόσμο», που πραγματοποιήθηκε στο Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού στη Θεσσαλονίκη.

Στην εκδήλωση χαιρετισμό απηύθυναν ο **υφυπουργός Μακεδονίας -Θράκης κ. Σταύρος Καλαφάτης,** ο **Αντιπρόεδρος της Βουλής των Ελλήνων κ. Αθανάσιος Μπούρας**

, εκ μέρους του **Προέδρου κ. Κωνσταντίνου Τασούλα**, και ο **πρύτανης του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης καθ. Νικόλαος Παπαϊωάννου**, οι οποίοι εξήραν το έργο που επιτελεί η ΔΣΟ τα τελευταία χρόνια υπό την ηγεσία του Μάξιμου Χαρακόπουλου.

Η πολυύμνητος προσφυγομάνα Θεσσαλονίκη

Ο επικεφαλής της ΔΣΟ στην ομιλία του επισήμανε ότι η παρουσίαση γίνεται στη πόλη «που αποτέλεσε το κέντρο της μεταλαμπάδευσης της Ορθοδοξίας και του ελληνικού πολιτισμού στον σλαβικό κόσμο, με αφετηρία το απαράμιλλο έργο των δύο Ελλήνων Θεσσαλονικέων αδερφών Κύριλλου και Μεθόδιου, που σφράγισε ανεξίτηλα την μελλοντική ευρωπαϊκή ιστορία. Στην Θεσσαλονίκη που διατηρεί εξ αρχής αδιάρρηκτους δεσμούς με τον Άθω, από την ίδρυση της μοναστικής Πολιτείας. Την πόλη που υπηρέτησε ως Αρχιεπίσκοπος ο Άγιος Γρηγόριος Παλαμάς και άνθισε το μεγάλο κίνημα των ησυχαστών. Αυτή η πολυύμνητος Θεσσαλονίκη, που θα διατηρεί πάντα ορθόδοξη και ελληνική την ταυτότητά της, ακόμη και μετά την κατάκτησή της από τους Τούρκους, και έμελλε να απελευθερωθεί τέτοιες περίπου ημέρες πριν από 110 χρόνια, το ένδοξο 1912. Και είναι αυτή η πόλη, η προσφυγομάνα Θεσσαλονίκη, που αγκάλιασε τους χιλιάδες πρόσφυγες της Μικράς Ασίας και κυρίως του Ευξείνου Πόντου, που κατέφυγαν εδώ, κυνηγημένοι από την τουρκική αγριότητα. Και ρίζωσαν, και πρόκοψαν και συνέβαλαν στην μεταμόρφωση της Θεσσαλονίκης σε αυτή την σύγχρονη πολιτεία. Αλλά και που μέσα τους κρατούν άσβεστη την μνήμη των πατρίδων τους και των εκκλησιών τους. Γι’ αυτό και η παρουσίαση για μια από αυτές τις εκκλησίες, την Αγία Σοφία της Τραπεζούντος, τον εντυπωσιακό ναό όπου γινόταν η στέψη των

Μεγαλοκομνηνών ως αυτοκρατόρων -μια και δεν είναι εφικτό να παρουσιαστεί ο τόμος στην Τραπεζούντα- γίνεται στη Θεσσαλονίκη».

Ειρήνη, καταλλαγή και ενότητα

Ο **Μάξιμος Χαρακόπουλος** επισήμανε ότι «δεν είναι τυχαίο ότι ο θεσμός, που έχω την τιμή να ηγούμαι, και συμπεριλαμβάνει εκπροσώπους από 25 κοινοβούλια, ιδρύθηκε εδώ πλησίον, στην Ορμύλια της Χαλκιδικής. Όταν λίγο μετά την πτώση των σοσιαλιστικών καθεστώτων κάποιοι διορατικοί πολιτικοί, όπως ο συμπολίτης σας **Στέλιος Παπαθεμελής**, είδαν την ανάγκη συντονισμού των Ορθοδόξων. Είδαν την επιταγή των καιρών, να αρθρώσουμε έναν δικό μας λόγο, με τις δικές μας αξίες, σε έναν κόσμο που αλλάζει ραγδαία. Και αυτό το προσπαθήσαμε και αυτό το επιχειρούμε και σήμερα, σε έναν περιβάλλον, δυστυχώς, αντίξοο. Διότι, μετά τις αναταράξεις μεταξύ των ορθοδόξων Εκκλησιών, προέκυψε και ο πόλεμος στην Ουκρανία, λόγω της ρωσικής εισβολής. Εμείς, ωστόσο, ως εκπρόσωποι κοινοβουλίων συνεχίζουμε το έργο μας, πάντοτε με γνώμονα την υπηρέτηση της ειρήνης, της καταλλαγής και της ενότητας. Και, όπως κάναμε από την πρώτη στιγμή της έκρηξης του πολέμου, και από αυτό το βήμα καλούμε σε κατάπαυση του πυρός και σε προσέλευση στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων για μια συμφωνία με βάση το διεθνές δίκαιο».

Τουρκική αυθαιρεσία

Η πρωτοβουλία για την έκδοση του Τόμου, που περιλαμβάνει την παρουσίαση 37 Ναών αφιερωμένων στην Αγία Σοφία, από την Σκωτία μέχρι την Κίνα, πυροδοτήθηκε από την ανάγκη αντίδρασης απέναντι στη βαρβαρότητα της τουρκικής ηγεσίας, η οποία το 2020 μετέτρεψε την Αγία Σοφία της Κωνσταντινούπολης σε τζαμί -παρά το ότι ο Ναός ανήκει στα προστατευόμενα μνημεία της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς της UNESCO.

Για τον Τόμο μίλησαν η **Διευθύντρια του Μουσείου Βυζαντινού Πολιτισμού δρ Αγαθονίκη Τσιλιπάκου**, η **αρχαιολόγος της Εφορείας Αρχαιοτήτων Πόλης Θεσσαλονίκης, δρ Στέλλα Βασιλειάδου**, με θέμα «Η Αγία Σοφία της Θεσσαλονίκης», και ο **δρ Θεοδόσης Κυριακίδης**, από την **Έδρα Ποντιακών Σπουδών, Σχολή Ιστορίας και Αρχαιολογίας του ΑΠΘ**, με θέμα «Αγία Σοφία Τραπεζούντος: Πολιτικές και κοινωνικές προεκτάσεις του Ναού».

Στο τέλος της εκδήλωσης που συντόνισε ο **Σύμβουλος της ΔΣΟ δρ Κώστας Μυγδάλης**, η **ζωγράφος κα Τάσσα Μπιτσάνη-Πέτρου** προσέφερε στη

Γραμματεία της ΔΣΟ πίνακα ζωγραφικής αφιερωμένο στον Ναό της του Θεού Σοφίας Θεσσαλονίκης.

Στην παρουσίαση του Τόμου παρέστησαν ο **εκπρόσωπος του Οικουμενικού Πατριάρχη, επίσκοπος Αμορίου, κ. Νικηφόρος**, ο **εκπρόσωπος του μητροπολίτη Θεσσαλονίκης**, **πρωτοσύγκελος π. Ιάκωβος Αθανασίου**, ο **διοικητής του Γ΄ Σώματος Στρατού, αντιστράτηγος Σωτήριος Κωστένογλου**, οι **βουλευτές της ΝΔ κ.κ. Κωνσταντίνος Γκιουλέκας και Δημήτρης Κούβελας, και του ΣΥΡΙΖΑ κ. Γιώργος Αμανατίδης**, η **βουλευτής της Βόρειας Μακεδονίας κα Άννα Λασκόσκα**, ο **βουλευτής της Ρουμανίας κ. Ιοάν Βουλπέσκου**, ο **αντιδήμαρχος Θεσσαλονίκης κ. Ερωτόκριτος Θεοτοκάτος**, η **αντιπεριφερειάρχης Κεντρικής Μακεδονίας κ. Αθηνά Αηδωνά**, ο **Γ.Γ. του Ελληνορουμανικού Εμπορικού Επιμελητηρίου κ. Ιωάννης Αλφιέρης**, ακαδημαϊκοί και φιλίστορες της πόλης.

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΕΠΙΣΗΣ:

Ο Σταύρος Καλαφάτης για τη βέβηλη η απόφαση της τουρκικής ηγεσίας να μετατρέψει σε τέμενος την Αγία Σοφία

Αναλυτικά, η ομιλία του Γ.Γ. της Δ.Σ.Ο. Μάξιμου Χαρακόπουλου κατά την παρουσίαση του Τόμου «ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ: Οι Ναοί της του Θεού Σοφίας ανά τον κόσμο»:

Κυρίες και κύριοι,

Αν ήταν σε μια μόνον πόλη που θα έπρεπε να παρουσιάσουμε τον τόμο για τις Αγίες Σοφίες, και εφόσον αυτό δεν είναι δυνατόν να γίνει στην Κωνσταντινούπολη, στην πρώην Βασιλεύουσα, τότε αυτή αυτοδικαίως θα ήταν η Θεσσαλονίκη, η αιώνια συμβασιλεύουσα.

Η πόλη με το πλέον βυζαντινό πνεύμα στον σύγχρονο κόσμο, όπως αποδεικνύουν όχι μόνον τα περίλαμπρα μνημεία της από τις ένδοξες εκείνες ημέρες της Ανατολικής Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας, αλλά και η πνευματική της ζωή, το έργο των σύγχρονων συγγραφέων και ποιητών της, η αδιάλειπτη σχέση της με το Περιβόλι της Παναγίας, όπως και η ασίγαστη αίγλη της σε όλη την ορθόδοξη βαλκανική και ευρύτερη ενδοχώρα.

Η πόλη με το όνομα της αδελφής του Μεγάλου Αλεξάνδρου, η πρωτεύουσα της Μακεδονίας, το σταυροδρόμι όλων των μεγάλων εμπορικών δρόμων, από το Αιγαίο στον Δούναβη και από την Πόλη στην Αδριατική.

Εδώ, που βρήκε γόνιμο έδαφος και ρίζωσε ο λόγος του ευαγγελίου, ήδη από τα χρόνια του Αποστόλου Παύλου.

Εδώ, που μαρτύρησε ο στρατηλάτης και πολιούχος έκτοτε της Θεσσαλονίκης, Άγιος Δημήτριος, λίγο πριν ο Χριστιανισμός καθιερωθεί ως επίσημη θρησκεία της Ανατολικής Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας.

Κι εδώ που θα ανθίσει η εκκλησιαστική αρχιτεκτονική, με χαρακτηριστικά παραδείγματα εκτός από την Βασιλική του Αγίου Δημητρίου, τη βασιλική της Παναγίας της Αχειροποιήτου, και ήδη από τα μέσα του 7ου αιώνα, του περίλαμπρου Ναού της Αγίας Σοφίας, ο οποίος συμπεριλαμβάνεται στον παρουσιαζόμενο ενώπιόν σας τόμο.

Για την Αγία Σοφία της Θεσσαλονίκης θα μας μιλήσει εκτενώς η αρχαιολόγος της Εφορείας Αρχαιοτήτων Πόλης Θεσσαλονίκης, δρ Στέλλα Βασιλειάδου, την οποία και ευχαριστούμε θερμά.

Παρουσιάζουμε απόψε την καμπάνια της ΔΣΟ για την Αγία Σοφία στην πόλη που αποτέλεσε το κέντρο της μεταλαμπάδευσης της Ορθοδοξίας και του ελληνικού πολιτισμού στον σλαβικό κόσμο,

με αφετηρία το απαράμιλλο έργο των δύο Ελλήνων Θεσσαλονικέων αδερφών Κύριλλου και Μεθόδιου, που σφράγισε ανεξίτηλα την μελλοντική ευρωπαϊκή ιστορία.

Στην Θεσσαλονίκη που διατηρεί εξ αρχής αδιάρρηκτους δεσμούς με τον Άθω, από την ίδρυση της μοναστικής Πολιτείας.

Την πόλη που υπηρέτησε ως Αρχιεπίσκοπος ο Άγιος Γρηγόριος Παλαμάς και άνθισε το μεγάλο κίνημα των ησυχαστών.

Αυτή η πολυύμνητος Θεσσαλονίκη, που θα διατηρεί πάντα ορθόδοξη και ελληνική την ταυτότητά της, ακόμη και μετά την κατάκτησή της από τους Τούρκους, και έμελλε να απελευθερωθεί τέτοιες περίπου ημέρες πριν από 110 χρόνια, το ένδοξο 1912.

Και είναι αυτή η πόλη, η προσφυγομάνα Θεσσαλονίκη, που αγκάλιασε τους χιλιάδες πρόσφυγες της Μικράς Ασίας και κυρίως του Ευξείνου Πόντου, που κατέφυγαν εδώ, κυνηγημένοι από την τουρκική αγριότητα.

Και ρίζωσαν, και πρόκοψαν και συνέβαλαν στην μεταμόρφωση της Θεσσαλονίκης σε αυτή την σύγχρονη πολιτεία. Αλλά και που μέσα τους κρατούν άσβεστη την μνήμη των πατρίδων τους και των εκκλησιών τους.

Για μια από αυτές τις εκκλησίες, την Αγία Σοφία της Τραπεζούντος, τον εντυπωσιακό ναό όπου γινόταν η στέψη των Μεγαλοκομνηνών ως αυτοκρατόρων - μια και δεν είναι εφικτό να παρουσιάσουμε τον τόμο στην Τραπεζούντα- θα έχουμε την χαρά να ακούσουμε τον δρα Θεοδόση Κυριακίδη, τον οποίο και ευχαριστώ θερμά.

Να λοιπόν, γιατί ως Διακοινοβουλευτική Συνέλευση Ορθοδοξίας, αποφασίσαμε να παρουσιάσουμε εδώ τον Τόμο «ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ: Οι Ναοί της του Θεού Σοφίας ανά τον κόσμο».

Και δεν είναι τυχαίο ότι αυτός ο θεσμός, που έχω την τιμή να ηγούμαι, και

συμπεριλαμβάνει εκπροσώπους από 25 κοινοβούλια, ιδρύθηκε εδώ πλησίον, στην Ορμύλια της Χαλκιδικής.

Όταν λίγο μετά την πτώση των σοσιαλιστικών καθεστώτων κάποιοι διορατικοί πολιτικοί, όπως ο συμπολίτης σας Στέλιος Παπαθεμελής, είδαν την ανάγκη συντονισμού των Ορθοδόξων.

Είδαν την επιταγή των καιρών, να αρθρώσουμε έναν δικό μας λόγο, με τις δικές μας αξίες, σε έναν κόσμο που αλλάζει ραγδαία.

Και αυτό το προσπαθήσαμε και αυτό το επιχειρούμε και σήμερα, σε έναν περιβάλλον, δυστυχώς, αντίξοο. Διότι, μετά τις αναταράξεις μεταξύ των ορθοδόξων Εκκλησιών, προέκυψε και ο πόλεμος στην Ουκρανία, λόγω της ρωσικής εισβολής.

Εμείς, ωστόσο, ως εκπρόσωποι κοινοβουλίων συνεχίζουμε το έργο μας, πάντοτε με γνώμονα την υπηρέτηση της ειρήνης, της καταλλαγής και της ενότητας.

Και, όπως κάναμε από την πρώτη στιγμή της έκρηξης του πολέμου, και από αυτό το βήμα καλούμε σε κατάπαυση του πυρός και σε προσέλευση στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων για μια συμφωνία με βάση το διεθνές δίκαιο.

Κυρίες και κύριοι,

η πρωτοβουλία μας για την έκδοση του Τόμου, που περιλαμβάνει την παρουσίαση 37 Ναών αφιερωμένων στην Αγία Σοφία, και βρίσκονται από την Σκωτία μέχρι την μακρινή Κίνα, πυροδοτήθηκε από την ανάγκη αντίδρασης απέναντι σε μια βαρβαρότητα της τουρκικής ηγεσίας.

Την απόφαση του 2020 για τη μετατροπή της Αγιάς Σοφιάς, αυτού του διαχρονικού συμβόλου της Οικουμενικής Ορθοδοξίας, του μεγαλουργήματος του Ιουστινιανού, σε τζαμί -παρά το ότι ο Ναός ανήκει στα προστατευόμενα μνημεία της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς της UNESCO.

Και παρά τις όποιες φωνές διαμαρτυρίας. Οι οποίες, ωστόσο, ήταν λιγότερες και πιο αδύναμες από ότι θα έπρεπε για την περίσταση.

Μπορούσαμε εμείς να αδιαφορήσουμε για αυτήν την αναίδεια απέναντι στην ιστορία; Να δεχθούμε μια ακόμη αυθαιρεσία; Σε καμία περίπτωση.

Γιατί γνωρίζουμε ότι ο θύτης χωρίς τιμωρία εξαχρειώνεται. Γι’ αυτό και

καταλήξαμε σε ένα πρόγραμμα δράσεων, με αιχμή του δόρατος τον παρόντα Τόμο. Επιστημονικά άρτιο, με υψηλή αισθητική. Που έχει ήδη μεταφραστεί σε πολλές γλώσσες και θα παρουσιαστεί σε πολλές πόλεις και χώρες.

Και ήδη, παρά την πανδημία και τα προβλήματα του πολέμου, τον παρουσιάσαμε, μεταξύ άλλων πόλεων, στη Βενετία, στο πλαίσιο του 24ου Διεθνούς Συνεδρίου Βυζαντινών Σπουδών, στο οποίο συμμετείχαν άνω των 2.500 βυζαντινολόγων, όπως και στην Καρλσρούη, στο πλαίσιο της 11ης Συνέλευσης του Παγκοσμίου Συμβουλίου Εκκλησιών.

Τον Τόμο τον παραδώσαμε, επίσης, ιδιοχείρως στον Παναγιώτατο Οικουμενικό Πατριάρχη Βαρθολομαίο, αλλά και στον προκαθήμενο της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας πάπα Φραγκίσκο.

Παράλληλα, ο Τόμος έχει μεταφραστεί σε 12 γλώσσες: Αγγλικά, Αραβικά, Αρμενικά, Βουλγαρικά, Γαλλικά, Γερμανικά, Ελληνικά, Ιταλικά, Ουκρανικά, Ρουμανικά, Ρωσικά και Σερβικά. Και συνεχίζουμε.

Τις επόμενες ημέρες θα έχουμε συνάντηση με την γραμματεία της UNESCO, στην έδρα της, το Παρίσι, όπου θα θέσουμε υπόψη της τις μεγάλες καταστροφές που έχουν καταγραφεί και δημοσιευθεί από τουρκικά μέσα ενημέρωσης, στα δύο αυτά χρόνια από την μετατροπή του ναού σε τζαμί.

Ελπίζουμε ότι κάποια στιγμή θα υπάρξει η απαιτούμενη αφύπνιση και αναμενόμενη αντίδραση.

Ελπίζουμε ότι κάποια στιγμή η ισχύς του δικαίου θα επιβληθεί στο δίκαιο της ισχύος.

Ελπίζουμε ότι σύντομα το φως της ιστορικής αλήθειας θα νικήσει το σκότος του ψεύδους και της αλαζονείας.